

Na naslov celjskega glavarstva.

Svoji lastni očem nismo mogli verjeti, kar smo čitali v nekem dopisu okrajnega glavarstva Celje na razna županstva, v katerem se nalaga le-tam, da naj svoje občane obvestijo o »uspehu«, ki ga je dosegel poslanec Drolek, ko je telegrafiral pomoč v znesku dveh milijonov K. za bolnišnice v Sloveniji. Volilci, pristaši SLS, vprašamo glavno kr. okrajno glavarstvo v Celju: »Kdo je ukazal okrajno glavarstvu, da naj dela reklamo za umirajočo Samostojno kmetijsko stranko, in ali misli okrajno glavarstvo, da bodo take pozive, ki jih daje politična oblast, ki bi morala biti nad strankami, naši somišljeniki uštevali?

Okrajno glavarstvo je lahko uverjeno, da take neopravičene in nesmiselne odredbe ne bodo rešile SKS in JDS, ker bodo vsi ti in slični dopisi sicer prezentirani, a romali v občinski arhiv, njih vsebina pa v koš.

Mi somišljeniki SLS se dobro zavedamo, da znesek dveh milijonov kron niti od daleč ne zadostja za vse potrebe bolnic v Sloveniji, a se tudi zavedamo, da so za vse krivice, ki se gode Slovincu, pravemu desetemu bratu v Jugoslaviji, soodgovorne vse vladne stranke, med katere spada tudi g. Drolek in SKS. A mi se zavedamo še več, namreč, da se vsem »vladnim« strankam vsaj med Slovenci in Hrvatitla tako majejo, da se bodo kmalu zrušile tako, da kamen ne bo ostal na kamenu. Poleg tega pa prosimo, da naj okrajno glavarstvo z isto doslednostjo in nepristranostjo objavi tudi to, da je bila SKS, torej tudi poslanec g. Drolek, proti obtožbi vojne ministra Zečevića, ki ima na vesti 300 mrtvih in okoli 6000 zelo obolelih vojakov-novincev.

Resnica nad vse!

Več pristašev SLS.

Politični ogled.

KRALJEVINA SHS.

Velikonočne počitnice za poslance so minule in narodna skupščina zopet zboruje. Na parlamentarni seji minuli ponedeljek je skupščina izvolila komisijo devetih članov, ki bo preiskala Zečevićovo zadevo z umrlimi in obolelimi rekruti. Od našega kluba je v tej komisiji Hrvat dr. Janko Šimrak. — Ministra Turka, ki sta bila podala ostavko, sta zopet priromala v Beograd in izjavila, da bodeta ministroma še tako dolgo, dokler jih ne pokliče iz vlade glavni zbor muslimanskih zaupnikov, ki se še le bo vršil v Sarajevu. — Minister za socialno politiko demokrat dr. Žerjav je odstopil radi bolehnosti in pride na njegovo mesto en drug njega vreden policajdemokrat. — Ministri so izdelali zakon o razdelitvi države na oblasti in sicer: Slovenija dobi 2 oblasti, Hrvatska 4, Vojvodina 2, Bosna 4, Dalmacija 2, Crnagora 2, Srbija 11. — Naš finančni minister vodi pregovore radi najetja zunanega posojila od ameriških bančnih podjetij. Kaj natančnejega se nič ne ve o tem posojilu, ampak so glede svot in obveznosti posojila poučeni le izvoljeni beograjski najvišji finančni krogi. Ameriške banke nam bodo dale nekaj gotovine, drugo pa v blagu; mi bomo pa morali za to posojilo Amerikancem zastaviti vse, česar se nismo Francozom in Angležem.

GENOVSKA KONFERENCA.

Vsled rusko-nemške pogodbe se kažejo novi obrisi političnega položaja. Francija je vedno bolj osamljena v svoji zagrizeni protiruski politiki. Angleži so dobri trgovci, Italijani tudi nočejo zaostati in že danes se vidi, kako se obe državi pripravljata, da v ugodnem trenutku stopita v dobre odnose z Rusijo. Trgovska pogodba med Ameriko in Rusijo bo sklenjena v najkrajšem času in najbrž še vojaški dogovor proti Japonski. Japonska igra v Aziji isto vlogo, kot Francija v Evropi. Rusija bo za Nemčijo posredovala pri sklepanju trgovskih pogodb s kavkaskimi republikami. Trgovina v Rusiji in Aziji diši seveda tudi Angležem in Italijanom. Italijani so z Rusi že dalje časa v trgovski zvezi, angleški listi pa so začeli na moč pisati, kako nevarna je japonska politika miru in gospodarskemu razvoju v Aziji. Vse kaže, da bo Francija prav kmalu osamljena. — Tudi italijanski listi napadajo politiko francoskih zastopnikov. Lloyd George je odločno trgal, da bo Anglija vedno na strani tistih, ki so za mir v Evropi in da bo nasprotovala vsem, ki so proti, pa naj bodo kdorkoli in odkoderkoli. Burno se razpravlja o angleškem predlogu 10letnega premirja. Francija nasprotuje, pa če se tudi uda, se ne bo udala iskreno in pošteno.

VATIKAN IN SOVJETSKA RUSIJA.

Sovjetski delegati so hvaležni papežu, ker se je mnogo zavzel za stradajoče ruske pokrajine in ker se pošteno poteguje za mir in spravo med narodi. Rusija daje popolno svobodo mislim, katere hoče poslati sveta stolica v Rusijo, da versko in socialno delujejo. Sovjetski delegat je pa označil papeževemu zastopniku svoje stališče ter zaprosil, da se cerkvenim mislim za Rusijo ne deli noben Francoz in noben Jugoslovian. Od teh dveh držav preti Rusiji nevarnost vsled zagrizene politike njenih oblastnikov in za to se mora Rusija zavarovati pred zaviljani ene in druge, da ne bi se vršile kake zlorabe. Zopet nov dokaz, kako zgrešena je SHS zunanja politika. Rusija pozna skozi in skozi beograjske in pariške politike in v lepi luči jih bode še pokazala pred celim svetom. — Verjetnost imajo pred očmi, da se bo ruska cerkev spoznamela z Rimom in mi, ki smo Slovani, in ki imamo v svoji državi na enako moč porazdeljeno vzhodno in zapadno cerkev, stojimo pri vsem tem ob strani, imamo verske boje ter smo na zunaj in znotraj vedno dalje od svobode in poštenega sporazuma.

Tedenske novice.

Naši poslanci opozarjajo vse pristaše, da so zopet vsi zbrani v Beogradu in se naj pošiljajo vse prošnje za posredovanje in odpomoč na Jugoslovanski klub, v Beograd. Poslanci pa tudi naznanjajo vsem krajevnim organizacijam Kmetijskih zvez, da bo Jugoslovanski klub poslal vsako nedeljo in praznik nekaj poslancev domov, da bodo šli na shode. Krajevne organizacije, ki želijo shode, se naj v svrhu govornikov obnejo na SLS tajništvi v Maribor in v Celje.

Poslanec dr. Korošec govori 30. t. m. dopoldan na zborovanju naše stranke v Laškem, 1. majnika zvečer na shodu kršč. soc. organizacij v Mariboru.

Delavsko kmetijsko proslava 1. majnika pri Sv. Lenartu nad Mežico (Mežiška dolina). JSZ in KZ v Mežici priredita v ponedeljek, dne 1. majnika dopoldne izlet k Sv. Lenartu, kjer se bo vršilo skupno zborovanje. Govornik pride iz Maribora. Delavci in kmetje, pridite!

Naše zborovanje pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Na Belo nedeljo je zborovala naša stranka pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Samostojni so raznašali vest, da bodo shod razbili, a nobeden niti z mezinem ni ganil, dasiravno jih je bilo dokaj navzočih v družbi socialnih demokratov. — Proti pričakovanju dobro obiskanemu shodu je predsedoval vrli domačin kmet Janko Pavlič. Poročal je poslanec Žebot o boju naših neustrašenih poslancev proti vednemu dviganju davkov in razloži delo našega kluba v prid zboljšanja žalostne usode naših fantov-vojakov in podal smernice za bodočnost naše stranke — osobito pri prihodnjih volitvah. Govornik je razvijal delavski program naše stranke, ker se je udeležilo zborovanja hvalevredno število delavcev iz Dravske doline. Za poslancem je govoril o potrebi organizacije občinskih odborov mladi župan Urbas. Župan Hauptman iz Cinžata je pojasnjeval zborovalcem bridke težave naših fantov-vojakov, nakar je kmeti sin Pečovnik prečital lepo število resolucij, h katerim se še vrnemo prihodnjič v posebnem članku. Zborovalci so odobravalji politiko Jugoslovanskega kluba in prosili poslance Žebota, da jim se pride večkrat poročati o sedanjem, po krivdi samostojnih zamotanem položaju.

Vojnim kuratom za našo jugoslovansko vojsko je imenovan č. g. kaplan Bogdan Lendovšek, ki je doslej kaplanoval pri Sv. Duhu v Ločah.

Oče Narat, posestnik vrh breznškega Javnišča, v marenberškem okraju dobro znani Alojz Rebernik, rojen leta 1844 v ribniški fari, poročen leta 1866 v Breznu s še živo ženo Lizo je podlegel kratki in mučni bolezni (vnetje prsne mrene) in v Breznu legel k zemeljskemu počitku v soboto, 22. aprila. Celo življenje je bil marljiv gospodar obširnega in lepega posestva in skrben oče številne rodbine (v vojski je imel sedem sinov), bil je trpin, mnogokrat občutno obiskana žrtev, (ogonj, požar, bolezn, plačila) kmetijskega stanu, otroško pobožen, dobronamern in globoko veren, pred vsem pa vsikdar odločen, zaveden in dolžan in narodnjak. Breznška občina je bila vsled krajevnih razmer — Nemci imajo še danes v rokah največ zemljišč in gozdov, trgovskih, obrtnih in gostilniških pravic — vedno trdnjava nemškutarstva. Breznškega Sona imenuje pisatelj Bartsch naravnost »Die Sonne des Deutschums im Drautale«. Menda kot edini izmed tukajšnjih kmetov se je nemškemu valovju ustavljal vstrajno, odločno naš oče Narat. Ko so drugi širili rajnega »Stajerca«, je pa on širil med sosedi slovenske liste zlasti »Slov. Gospodarja«, čigar naročnik je bil do smrti. Seve, kak »odbornik« ni postal, očitali so mu, da je timoglav, v resnici pa je bil vzor-mož, kremenit značaj, plemenita izjema v svoji okolici, zvest sin slovenske matere, udan vernik katoliške cerkve. Pogreba se je udeležil sedanji prvi slovenski župan breznški ter g. P. Mravljak iz Vuhreda kot zastopnik zavednih Slovencev. Blag mu spomin, mladim pa srčen opomin, posnemajte njegov vzgled; ni se vam treba več bati nemškega biča, ne več nemškutarškega kopita. Dosežene so želje rajnega: Slovenec je na svoji grudi svoj gospod!

Umrli je v Vurbergu tamošnji posestnik Franc Krepek v starosti 62 let. Rajni je bil priden gospodar in izobražen mož ter dober oče revežev, ki ga bodo zelo pogrešali. Bil je zvest naročnik »Slov. Gospodarja«. Na Belo nedeljo je bil izročen materi zemlji. Zapustil je ženo in troje otrok. Plemenitemu možu svetila večna luč! V Hrenci, župnija Sv. Peter niže Maribora je pa dne 20. aprila t. m. v 41. letu svoje starosti umrla tamošnja vrla gospodinja Neža Bračko. Zapustila je zaljubljenega moža in tri nepreskrbljene otroke. Njen pogreb je pričal, kako priljubljena je bila rajna, kajti od blizu in daleč se ga je udeležilo na stotine ljudstva. Bodi ji zemljica lahka! — V Spod. Hoči je dne 18. aprila zatisnil na veke svoje oči poštar Ivan Vernik v 38. letu svoje starosti. Pokojni si je nakopal kal svoje bolezni v poštni službi, ko je za časa svetovne vojne opravljal službo kot vodja breznškega brzojava v Zofiji in Carigradu. Njegovo truplo so prepeljali iz Soštanja ter izročili materi zemlji na domačem pokopališču v Sp. Hoči. Svetila mu večna luč, globoko prizadeti veleugledni obitelji Vernikovi pa naše sožalje!

V Makolah je vsled vnetja pljuč umrl g. Brumec Fr., star 70 let. Svetila mu večna luč. Bil je oče gospoda poštarja v Zrečah.

Umrli je v Vinecu, župnija Sv. Križ tik Rogaske Slatine, splošno priljubljena Apolonija Kamenšek, pd. Vinški. Njen pogreb se je vršil na velikonočno nedeljo. Pred tedni so pokopali njeno mater, sedaj ji je sledila še tudi hčerka. Kako priljubljena je bila rajna, priča dejstvo, da se je njenega pogreba udeležilo nad 700 oseb. Blagopokojnico so nosila dekleta III. reda sv. Frančiška. — Svetila ji večna luč!

Priprave za kraljevo poroko. Pri nas stopamo neposredno na mesto nekdanjega ruskega sijaja na dvoru, česaravno je tu velik razloček, kajti ruski car je imel velike dohodke iz ogromnega lastnega imetja, pri nas se pa plačuje in vzdržuje vse iz državne blagajne tudi z dovoljenjem treh slovenskih ministrov: dr. Kukovca, Žerjava in Pucija. Ta sijaj na našem dvoru opisujejo beograjski listi naslednje: Beograjska vlada je določila kralju na leto 240 milijonov kron. Dalje da zidati dvorno palačo na državne stroške, za koje izdatke še ne vedo danes končne svote. Dalje je naročenih na Dunaju za kraljevski dvor 56 prekrasnih kočij, ki bodo opremljene z zlatom in najfinjšim svilo. V Monakovem izdelujejo iz najfinjšega usnja veliko število konjskih, srebrno kovanih oprav za konje, vprežene v te kočije. V Parizu so naročili 12 dragocenih dvorskih avtomobilov. Kraljevski dvor bo imel 70 razkošno opremljenih dvoran. Dragoceno pohištvo za te dvorane je tudi v Parizu naročeno. Stene posameznih dvoran bo ločene z dragocnimi tapetami in gobelini, ki se nakupejo po vsej Evropi za drage denarje. Na Dunaju so izdelali tamkajšnji zlatarji srebrni in pozlačeni namizni pribor, to je žlice, nože, vilice, krošnike in drugo. Te stvari bodo v 36 zabojev v kratkem odposlali v Beograd. Dvorski sijaj bodo dvignili neštествili dvorski dostojanstveniki, uradniki, livrirani slugi, dvorska godba in dva polka telesne straže. — Razun tega dobi kralj povodom poroke razne gradove in dar. Pokrajinski namestnik v Sloveniji gospod Hribar mu misli pokloniti Bleški in baje tudi Cekinov grad. Te bo treba zopet dragoceno z vsem opremiti. Kraljev novi dvor bo gotov do 1. majnika in si ga bo lahko vsak ogledal, ako bo plačal vstopnino 40 K. Za Veliko

noč se je mudil kralj pri svoji nevesti v Bukarešti, sedaj se potuje iz Bukarešte v Pariz, kjer bo nakupil razne darove za poroko in svatbo.

Kot poročni dar našemu kralju zbirajo razne pokrajine naše kraljevine različne darove. Za kraljevi poročni dar se je začel zanimati tudi obmejni Maribor in je vzel celo zadevo v roke mariborsko žensko društvo. Za Maribor, kot obmejno mesto vedno bolj narašča potreba posebne otroške bolnice. Priliko kraljeve poroke bo porabilo mariborsko mesto in bo začelo po Slovenskem Stajerskem zbirati prostovoljne darove in prispevke za prepotrebno zgradbo otroške bolnice, ki bo dobila kot poročen dar kralju ime po naši bodoči kraljici Marijoli. Zgradba otroške bolnice za Slov. Stajer je blago in potrebno delo, od katerega bomo imeli veliko korist vsi slovenski Stajerci, radi tega polagamo vsem našim pristašem in somišljenikom na srce, da se spominjajo ob raznih prilikah otroške bolnice v Mariboru in za nje zgradbo darujejo po svojih močeh. Nabrani darovi se naj pošiljajo na naslov »Sklad otroške bolnice«, Posojilnica Maribor, nabiralne pole pa mariborskemu ženskemu društvu. Izmed vseh pokrajin in mest naše države si je izbral Maribor kot kraljev poročni dar obče koristno in za nas Slov. Stajerce nujno potrebno zgradbo otroške bolnice.

Prelepa cerkvena slovesnost v Konjicah. Bela nedelja dne 23. t. m. je bila za staroslavno konjiško nadžupnijo dan veselja in radosti, kakršnega ne pomnijo niti najstarejši župljani. Tega dne se je namreč vršilo kar najslavnejše blagoslovljenje dveh novih zvonov velikana, katera je vtila mariborska livarna inž. Bühl. Na dveh, nalašč v ta namen na novo narejenih vozovih veleuglednega konjskega tovarnarja g. Lovrenca Lavriča, dičnega cerkvenega mecena, so po državni cesti pripeljali zvonova iz Maribora v staroslavno Tepanje. Tu so domača vaške dekleta zvonova in voza nad vse lepo in okusno okrasila. Prihod zvonov v Tepanje so domači vaški fantje pozdravili s pokanjem iz topičev. Domači fantje so delali zvonovoma častno stražo skozi celo noč, prepevajoč lepe slovenske pesmi. Na Belo nedeljo jutraj se je zbralo okrog zvonov na stotine ljudstva od blizu in daleč, da jih spremlja, iz Tepanj v Konjice. Iz Konjic je prišlo po zvonova 6 parov lepih konj ter oddelek Orlov na konjih kot častna straža. Nepregledna množica ljudstva je spremljala ta slovesni sprevod v Konjice. Ko so se kar najlepše okrasena zvonova, vozova in konji blizili Konjicam, so prišli nasproti: oddelek Orla na konjih, četa Orlov in Orlic v krojih, orlovski naraščaj in ogromna množica ljudstva. — Pred hišo tovarnarja Lavriča sta se ustavila vozova. Tu jih je kot prvi pozdravil dični župan tržave občine gospod Goligranc, na kar je milost. g. arhidiakon Hrstelj v kaj vznešenih besedah pozdravil novo došla zvonova kot klicarja k večji časti božji in spremljalca človeka od rojstva do groba. Pozdravil je vse navzoče kume in kumice zvonov kot obitelji kneza Windischgrätz, tržkega župana Goligranca, tovarnarja Lavriča, navzoče predstavitelje oblasti, kot okrajnega glavarja itd., župane skoro iz vseh občin konjske nadžupnije ter sploh vse farane. Veselje je priklopelo do vrhunca, ko se je veličastni sprevod pomikal skozi trg do nadžupnijske cerkve. Ves trg je bil v zastavi in v zelenju. Ni bilo videti hiše, ki bi ne bila ovenčana z zelenjem in zastavami. Vsa čast vrlim Konjičanom, vsa čast pa tudi Tepančanom za njihov trud za povzdigo te prelepe cerkvene slovesnosti. Pred cerkvijo je slovesno blagoslovil oba zvonova velikana, kajti prvi tehtal blizu 28 meterskih stotov, drugi pa 8 meterskih stotov, mil. g. arhidiakon Hrstelj. Med časom, ko so dvigali zvonova v zvonik, je imel zunaj pred cerkvijo nad vse lep cerkveni govor č. g. prof. dr. Anton Jerovšek, ravnatelj Cirilove tiskarne v Mariboru. Vršila se je za tem pontifikalna služba božja. Ta prelepa cerkvena slovesnost je privabila od blizu in daleč na tisoče in tisoče ljudstva. Smelo se trdi, da tako veličastno lepe cerkvene slavnosti še nikdar niso videli staroslavne Konjice. Bela nedelja je bila za konjiško nadžupnijo dan veselja in radosti, kakršnega ne pomnijo niti najstarejši ljudje.

Blagoslovna slovesnost novih zvonov. Od Sv. Bolfenka pri Središču nam pišejo: Pretekla nedelja je bila dan veselja za našo faro in za vso okolico. Nasemu, za olepšavo cerkve in za čast božjo neumorno delujočemu č. g. župniku se je s pomočjo vrlim in požrtvovalnim faranom in sosednih dobrotnikov posrečilo, zbrati v kratkem času toliko denarja, da sta se naročila dva nova zvonova. V veličastnem sprevodu sta se preteklo nedeljo ta dva zvonova, od kojih tehtal večji 800 kg, manjši pa 500 kg, prepeljala iz postaje Središče k bolniški župni cerkvi. Naprej so korakale belu oblečene šolske deklice, potem Marijinska družba z zastavo, Orli na konjih, požarniki, voz svatov, nato sta prišla krasno okinčana zvonova na zelenjem in rezami prepletenimi vozovi, na kojih straneh so zopet jahali Orli kot častna straža, za vozovi pa se je vrstila skoraj nepregledna množica ljudstva ob veselih zvokih godbe. Kot kuma sta bila zakonska Breznik in Borko. Svečan je bil trenutek, ko se je prvi zvon dvignil nekoliko od tal, in je domači gospod župnik trikrat udaril po njem, da je krepki glas prvokrat zaplaval po okolici. Pomen zvonov je v krasni pridigi orisal č. g. superior od Sv. Jožefa pri Celju, svečano peto mašo pa je imel č. g. pater Heinrich iz Varaždina. Veselo zvonjenje in streljanje topičev je privabilo tudi k večernicam veliko število faranov in sosedov. Ta dan veselja ostane v neizbrisnem spominu našega naroda. Zvona je vtila znana trdnja inženir Bühl v Mariboru.

Lepa cerkvena slovesnost. Poročilo iz Brezna ob Dr. Bratovska nedelja miklavška bo 30. t. m. z dvojno službo božjo ob 7. in 10. uri. Mladinski zastavi in sicer mladeniško s sv. Gregorjem Velj., deklisko s sv. Miklavžem, obe z Marijo Devico Materjo s primernimi napisi, delo č. šolskih sester v Mariboru, je veliko soboto blagoslovil prof. dr. Medved. Naslednjo nedeljo je v zgodovinskem govoru opozoril mladino obojega spola na prelepe lastnosti in vzorne vzglede gornjih zavetnikov. Navduševal je ljudstvo, naj sebi v časnih in večnih prid posnema, časti in na pomoč kliče v življenju in smrti izbrane si nebeske patronke. Njih češčenje je v teh krajih itak že sto in stoletno, dokaz, da ni prazno.

Manifestacija katoliške misli. (Dopis iz St. Janža na Dravskem polju). Dne 23. aprila na Belo nedeljo se je vršila pri nas nenavadna slavnost, ki bo ostala v trajnem spominu. Vršilo se je blagoslovljanje novega zvonova za vaško kapelo sv. Družine v Zlatolihah. S tem, da so naši vrli Zlatolihani kupili nov zvon za svojo vaško kapelo, o odločno pokazali, da preveča njih srca oni verski duh, ki ga je tako malo najti osobito v teh, vsled strašne svetovne

vojske in raznih političnih homatij razburkanih časih. — Cela izredna slavnost se je vršila popoldne po večernicah. Gotovo pa ne rečemo preveč, če trdimo, da je bila ta slavnost najlepša manifestacija katoliške misli, ki tudi pri nas prav lepo napreduje, saj so te lepe slavnosti udeležili tudi naši Orlji in Orlice, šolski otroci in mnogobrojna množica našega dobrega ljudstva. Ob treh popoldne se je začela procesija pomikati od župnijske cerkve proti Zlatolici. Med potom se je molilo, pepevali so vrli naši pevci in tudi godba je svirala. Vse se je vršilo v presledkih in v najlepšem redu. Ob pol štirih smo dospeli do kapelice sv. Družine, kateri je posvečen tudi novi zvon. Najprej so se vršile blagoslovne molitve. Po molitvah kratek nagovor. Po govoru pa so naši pevci in pevke zapele par velikonočnih pesmi.

V Skalah se bodo obhajale od 4. do 7. maja duhovne vaje za dekleta iz Saleške doline. Pridiga bo ob 9. uri dopoldne in ob pol 4. uri popoldne. — Cerkevno predstojništvo.

Staroslavna romarska cerkev na Ptujski gori bi bila skoro pogorela na celikonočno soboto. Fantalini, ki so zvonili v zvoniku, so pušili cigarete in pustili čike na trhljem tramu, ki se je s časom vnel in se je začelo kaditi iz zvonika. K sreči so dim pravočasno zapazili in ogenj hitro pogasili.

Zrtev vojaške krutosti. Doslej smo slišali in čitali o žrtvah vojaške podivjanosti, ki so se dogajale po južnih delih Srbije in ob albanski meji. Dne 19. t. m. pa je postal smrtna žrtev vojaške okrutosti slovenski vojak v Sl. Bistrici. Srbski vojak je privedel civilno oblečenega mladenciča iz Celja v Slov. Bistrico, kjer je mladenci hotel pobegniti, vsled česar je ustrelil vojak na kratko daljavo 20 do 30 korakov štirikrat za njim, ne da bi ga zadel. S petim strelom pa ga je ranil na roki, nakar se je mladenci ustavil, se obrnil ter mirno čakal. Vojak se mu je približal na dva koraka, izpregovoril par besed, dvignil orožje in ustrelil mladenciča v trebuh — kakor psa. . . . Mladenci se je zgrudil ves oblit s krvjo. Zdravnik, ki je bil slučajno na postaji, je dognal, da zanj ni več pomoči. V par minutah je revež izdihnil. — Občinstvo se je zgražalo nad živinskim početjem tega junaka, (ki ne zadene drugače, kakor če nastavi puško na trebuh svoji žrtvi) in ki je na ta način povečal število onih, ki so v zadnjem času izgubili svoje mlado življenje. Radi nepremišljenega streljanja divjaškega vojaka je bilo v smrtni nevarnosti več železniških uslužbencev. Naši poslanci: dr. Hohnjec, Pušenjak in Žebot so bili 25. t. m. radi tega slučaja pri vojnem ministru in so se brdiko pritožili, da je ustrelil srbski vojak slovenskega fanta na tako divjaški način in vojaške oblasti niso o smrti slovenskega rekruta niti obvestile njegovih staršev, niti mu poskrbele za dostojen pogreb. Poslanci so zahtevali, da se srbski divjak kaznuje, in da staršem ubitega fanta zadoščenje in podporo.

Smrtno ga je zabodel. Na Belo nedeljo sta se v Hočah sprla Alojz Ogrizek iz Starš in Fr. Lešnik iz Sv. Miklavža. Pri tem sporu je Lešnik zabodel Ogrizka z nožem v prsa, da je bil pri priči mrtev.

Preveč radodarnosti glede dovoljenj plesa. Iz Remšnika nam poročajo: O priliki cerkvenega žegnanja se je zopet otvorila nepregledna vrsta nepotrebnih muzike in škodljivega plesanja in pogubnega popivanja ob zvokih hripave harmonike, ob neprestanem (celo popoldne, pozno v noč) sukanju, vrtenju in kričanju mladostnih pa tudi starejših vinjenih parčkov. Ljudje božji, kam, kam, sebi v pogubo, dobrim v sramoto, tujcem v pohujšanje — vendar dirjate? Krčmarji odgovor bodete dajali pred božjim sodnikom. Ali res nimate več nobene vesti? Tak zaslužek vam ne bo blagoslovljen. Okrajno glavarstvo pa občudujemo, da je tako radodarno z dovoljenji plesa in harmonike. Naj vsaj ta dobro hoteti opomin vzbudi merodajne oblasti. Tudi v državnem in narodnem oziru bi bilo koristno in potrebno iztreženje mladine.

Prav po balkansko! Iz Bežene pri Limbušu se nam poroča: Pri nas dobivamo »Slov. Gospodarja« navadno 3 do 4 dni pozneje, pred pondeljkom redko kdaj. Govori se, da nekdo naše časopise zadržuje v Limbušu. Namen je prozoren! Naročniki bi naj izvedeli novice veliko poprej iz nam nasprotnih listov. Skandal vseh škandalov je, da da rabi naš časopis za romanje iz Maribora v Limbuš, kamor prideš v eni uri peš hoda, kar po cele štiri dni! Star polž je v primeri z našo pošto pravcati dirkač! Gospod poštni ravnatelj! Ali bi ne kazalo pot med Mariborom in Limbušem nekoliko preiskati in dognati, kje neki naš ljubi »Slov. Gospodar« tako dolgo počiva, predno prisopliha v Limbuš, kajti za vožnjo iz Pariza v Maribor se potrebuje samo tri dni!

Kje je pravica? Iz Rajhenburga nam poročajo: Ob priliki lanske jesenske mobilizacije je dobil tudi naš občinski odbor poziv, da preskrbi vojaški upravi določeno število vozil in konj. Občinski odbor je v svoji seji sklenil, da more dati dve vozili, oziroma konja manj, nego je bilo zahtevano. Eden občinskih odbornikov, pristaša Slov. ljudske stranke je pripomnil, naj dajo konje tisti verižniki, ki jih spravljajo preko meje v Italijo. Samostojnož Agrež je našega pristaša takoj pismeno ovadil okrajnemu glavarstvu, ki je proti njemu naperilo posebno preiskavo. Vsled sklepa občinskega odbora pa je okrajno glavarstvo v Brežicah odredilo disciplinarno preiskavo proti celemu občinskemu odboru. Preiskava se je končala s tem, da je oblast občinski odbor, o katerem je 11 odbornikov pristašev SLS in samo pet samostojnežev — liberalcev, razpustila, in postavila za gerenta hudega liberalca in tudi v občinski svet imenovala same liberalce, pa niti enega pristaša SLS.

Dve veliki nesreči. Dne 18. t. m. je zletela iz neznanega vzroka v zrak smodnišnica v Kamniku na Kranjskem. Vnelo in eksplodiralo je 1000 kg smodnika in 500 kg staroavstrijskega dinamona. Vsled silnega poka je nastal tako močan zračni pritisk, da so popokale vse šipe v bližini in je zavladal velik strah med prebivalstvom. Vrlin ognjegascem in delavstvu se je posrečilo, da so vsled eksplozije nastali ogenj omejili. Kamniška eksplozija k sreči ni zahtevala človeških žrtv. Istega dne, kot v Kamniku je zletelo v zrak municijsko skladišče v Bitolju v Srbiji. V tem skladišču je bilo shranjeno blizu 400 vagonov razne municije. Vsi vojaki, ki so bili na straži vagonov razne municije, so zleteli v zrak in jih je razneslo na drobne kosce. Ta eksplozija je povzročila ogromen požar, ki se je razširil vsled vetra po celim mestu. Vsled silnega poka, zloma šip in požara je mestno prebivalstvo zapustilo 30 tisoč po številu mesto in se razpršilo po gorati okolici, da si otme življenje. Število mrtvih ljudi, porušenih in zgorelih hiš in višina škode še ni dognana. Kdo je povzročil

eksplozijo, se ne ve, ali pa vojaška oblast noče izdati pravih krivcev.

Bitoljska municija, ki je pred par dnevi zletela v zrak in zrušila skoraj celo mesto, je bila — tako zatrjuje »Novi list« v št. 13 — kupljena in določena za Poljsko, kjer bi se jo bilo uporabilo za bojne svrhe proti — sovjetski Rusiji. Cela eksplozija 400 vagonov municije ne predstavlja samo ogromne škode, znašajoče več milijard dinarjev — ta nesreča, ki so jo vojaški krogi naše države zakrivali vsled zanikarnosti, ima jako temno ozadje: nobenega dvoma namreč ni, da je bojaželjna Francija zalagala Srbijo samo radi tega s tolikimi množinami municije, da se prej ali slej lahko razvila ofenziva Wranglovcev, Poljakov, Rumunov (v Besarabiji) itd. proti današnji Rusiji, ki je pri veka pitalističnih in krvoločnih Francozih skrajno osovražena. Sedaj, ko je šla municija v zrak, lahko naši davkoplačevalci premišlujejo o lahkomišelnosti državne uprave, ki kupuje v tujini za drag denar morilna sredstva in jih potem izpostavlja uničenju. Tudi to je mogoče samo pri nas.

Koliko ruskih beguncev je v Jugoslaviji? Ruskih beguncev je v Srbiji 29 odstot., v Vojvodini 16—20, v Bosni 11—15, na Hrvaškem, Dalmaciji, Crni gori in južni Srbiji 6—10, v Slavoniji in Sloveniji 5 odstotkov. Od teh je 11.251 sposobnih za pisarniška dela, 6.784 za vsako delo, 2.959 pa za ročna dela. Ruskih visokošolcev in študentov imamo v naši državi 18.000, otrok pa 4.074.

Velike poplave v naših najrodovitnejših krajih. — Vsled neprestanega deževja v zadnjih dneh so narasli dotoki Donave, Tise in Save. Te velike reke so narasle, se razlile in poplavile celo banatsko nižino, Srem in Slavonijo. Vsled poplave izgledajo ravnokar omenjene pokrajine kot morje.

Veliko škode je napravila te dni toča v okolici mesta Split v Dalmaciji, ki je obdano od najlepših vinogradov. Trta je bila ravnokar v najbujnejšem cvetju in radi tega je škoda dokaj občutna.

Vlak povozil otroka. Zadnji pondeljek je povozil brz vlak, ki vozi iz Ljubljane proti Mariboru, na postaji Štore nekega otroka-šolarja.

Iz ljubosumnosti zaklal zaročenko. Ljubavna žaloigra se je doigrala minulo nedeljo v Beogradu. Kavarnar Stanomir Trpković se je nepopisno zaljubil v svojo zaročenko Natalijo Konstantinovič. Glede zaročenke ga je že dalje časa mučila ljubosumnost. V zadnjem času pa je bil v svoji slepi strasti do zaročenke že čisto prepričan, da ga ona ne mara več, ampak da gleda za nekom drugim. V nedeljo popoldne je sklenil, da se smrtno maščuje nad izvoljenko. Prišel je k Natalijinim staršem na stanovanje in jih prosil, naj ga pustijo samega z zaročenko, da se z njo na samem in med štirimi očmi pogovori. Starši so dali dovoljenje, a ko sta bila oba ljubimca nekaj časa sama v sobi, so slišali starši obupen in strašen klic svojega otroka. Ko sta oče in mati pogledala po vzroku hčerkinega krika, sta našla otroka s prebodeni prsi, v krvi na tleh v zadnjih zdihljajih. Zaročenec jo je namreč po kratkem razgovoru smrtno zabodel in nato je zbežal in se sam javil policiji.

Dobrotnik šole. Gospod Vincenc Bachler, graščak in veleposelnik v Račah pri Mariboru, je blagovolil nakloniti tukajšnji šoli za uboge šolarje znesek 2000 K. Za blagonaklonjenost in velikodušno darilo izreka šolsko vodstvo imenovanemu dobrotniku najtoplejšo zahvalo.

Kdo kaj ve o Martinu Tratinu iz Šmartna v R. d. pri Celju, ki je služil kot korkoral pri 26. pp. 3. nad. komp. ter je zadnjikrat pisal iz Trizica (Monfalcone), potem pa je šel na rusko fronto oktobra leta 1914 od tega časa ni bilo več glasu o njem. Kdor kaj ve, naj sporoči proti dobri nagradi Martinu Lipičnik, Šmartno v Rožni dolini pri Celju.

Ker se je raznesla govorica, da sem spodaj podpisani moral plačati na tisoče kazni zaradi dohodarstvenega prestopka, izjavljam, da je ta vest neresnična. Gospod komisar finančne kontrole, je zadevo temeljito preiskal in dognal, da me je neki cigan prevaril za žganjalno pripravo (kotel), ki je za žganjarje popolnoma neporaben. Zahvaljujem se tem potom mojemu dobremu soobčanu kmetu Pogorelcu, ki me je na tak prefrigen in zahrbtn način finančno naznanil. Vsi ga prav dobro poznamo in mu le svetujemo, da še pred svojim pragom lepo pomete. — Spoštovanjem: Martin Skoliber, kmet v Pušencih pri Ormožu.

Na veliko prodajo trdke Franc Mastek v Mariboru na Glavnem trgu št. 16 opozarjamo!

Gospodarstvo. Modra galica.

Znano je, da so dobivali naši kmetovalci zadnja leta potrebno galico skoraj izključno od Kmetijske družbe. — Zato je prejšnji predsednik g. Jan preskrbel tudi zadostne množine tega blaga in je zapustil svojemu nasledniku nad 60 vagonov modre galice pa prav nizki ceni. To blago se je »zažvižgalo« in dolgo nam ni bilo jasno, zakaj in čemu se je tako brezvestno gospodarilo s to velikansko zalogo, in zakaj se je ponujala in prodajala celo na Hrvaško pod lastno nakupno ceno v škodo družbe. Gospod predsednik Pirc sicer pravi, da je bila galica za nič — da jo je moral čistiti s trijerjem (čudno, da se niso zaredili črvi v njej) itd. Članek »Razžaljeni koritarji« v 14. št. Kmetijskega lista pa nam je pokazal grm, v katerem morda tiči zajec. Ta list namreč piše doslovno: »Kmetijsko ministrstvo je poskrbelo za pravočasno dobavo galice vinorodnim krajem. Iz zaloge je dobil »Ekonom«, ker se je pravočasno pobrigal za svoje zadrugnike in — pristaše, devet vagonov galice po 20 K. Ker v Sloveniji silno primanjkuje galice, so se vinogradniki za »Ekonomovo« galico kar pulili.« Ker vitiemo na eni strani brezvestno zapravljanje one od g. Jana prevzete velikanske zaloge galice, na drugi strani pa kričavo bahanje »Ekonom«, kako se ljudje pulijo za njegovo galico, se vriva pošteno mislečemu človeku nehoti — vprašanje: ali morda samostojni predsednik Kmetijske družbe g. Pirc ni nalašč pustil svoje člane na cedilu, da požene vodo na »Ekonomov« mlin? Samo na ta način si je mogoče razlagati dejstvo, da se ni pobrigal za zadostno množino galice in da se je zaključni rok za prijave stavil samo do dne 10. decembra 1921. Kmetijski strokovnjak g. Pirc je vendar moral vedeti, da porabi Slovenija dvakrat več galice, kakor jo je imel v zalogi in da kmetovalci do dne 10. decembra ne bodo naročili galice, ker se niti vina niso prodali. Ako je kmetijsko ministrstvo v Beogradu vedelo, da v Sloveniji silno primanjkuje galice, in si jo je

»Ekonom« vedel pravočasno preskrbeti, potem bi moral g. Pirc vsaj slutiti, da ne dela prav, »ako se sedaj veseli, da je naselilo mnogo vinogradnikov.« Ti reveži so danes brez galice in begajo po trgovinah in krog židov in plačujejo celo do 48 K za 1 kg modre galice. Vsa znamenja kažejo, da predsednik g. Pirc ne vodi več samostojno naše Kmetijske družbe, ampak da je zlezal pod odejo gotovih vladnih firm.

Saj je na vprašanje nekega odbornika, zakaj ni strankarska Kmetijska družba prevzela razdelitve onih borih par kilogramov semenskega ječmena, izjavil, da je odklonil to razdelitev, morda v prid »Ekonom«, ki je potem kot strogo strankarsko podjetje razdeljeval državno podporo.

S takim postopanjem se ruši ugled starodavne Kmetijske družbe in člani ginevajo kakor sneg v pomladanskem solncu. Ako bodo samostojni gospodarili tako, ne bo več dolgo — »žvižgal« pane Pirc.

Vinarsko društvo za mariborski okraj. Na poziv začasnega odbora Pokrajinske zveze jugoslovanskih vinogradnikov za Slovenijo so se zbrali v nedeljo, dne 23. aprila t., v tukajšnjem Narodnem domu zaupniki vinogradnikov cellega okraja, da se posvetujejo o ustanovitvi krajevnega vinarskega društva v okvirju Zveze jugoslovanskih vinogradnikov. Izvolil se je pripravljajni odbor, kateremu načelujeta kot predsednik veleposelnik g. Ivan Janžekovič iz Lajtersberga in kot podpredsednik g. Franjo Thaler iz St. Ilje v Slov. gor. Odbor se obrača tem potom na vse p. n. vinogradnike mariborskega sodnega okraja ter jih vabi, da pristopijo društvu. Imenovalo se bo zaupnike po vseh župnijah, ki bodo zbirali člane ter dajali pojasnila o namenu društva, oziroma organizacije sploh. Končno je odbor sklenil sklicati ustanovni občni zbor društva na nedeljo, dne 28. majnika t. l., ob 10. uri dopoldne v Mariboru v Gambirino dvorano, na kar se vinogradniki že sedaj opozarjajo.

Stanje vinogradov v Sloveniji. Vinogradi so dobro prezimili. Kljub zelo ostri zimi vendar ni opaziti dosedaj posebnih poškodb na trsu in rozgah. Les je dobro dozorel in zato tudi dobro prezimil. Mrzlo vreme ovira rast trte. Pomladanska kop je precej zaostala radi obilnega dežja. — Splošno se je zregulilo več zemlje za nove nasade, kakor lani, čeravno ne v korist kvalitete. Sadilo se bode tudi veliko manjvrednih vrst, ker gledajo posestniki samo le na množino vsled sedajnih visokih cen. — Na Kranjskem stanje povprečna vina 18—24 K, sortirana vina in boljše blago 28—34 K, na Stajerskem pa je povprečna cena za slabše blago 22—26 K, za sortirana vina pa od 28 do 36 K. Živahnost slovenske vinske trgovine ovira nekoliko dalmatinski uvoz. — Banat ne pride toliko v poštev. Slovenija se s svojimi izvrstnimi kvalitetnimi vini ni uveljavila v Zagrebu in v Beogradu.

Sortiranje vina! Splošno se opaza, da imajo sortirana vina večjo vrednost nego mešano blago. Danes je razlika 2 do 6 kron. Zato svetujemo našim vinogradnikom, da bi začeli obračati večjo pozornost na sortiranje vin, ker se bo delo dobro izplačalo posebno v dobrih letinah. Res je, več dela, več sitnosti, več stroškov, toda unen vinogradnik si bo znal izračunati, da med sortiranjem in skupnim prešanjem obstoji velik razloček glede cen. Delo se izplača.

Kontrolni listi. Vsak vinogradnik, ki proda vino ali ga izvozi v drug kraj, mora iti k finančni straži, ter tam zahtevati kontrolni list. Ako bi financii srečali takega voznika na cesti brez kontrolnega lista, bi mu smeli zapleniti konje vino in voz razun tega bi še bil posestnik obsojen na občutno kazen. Dobava kontrolnih listov pa je zvezana večkrat z velikimi težavami za gospodarja in za kupca. Kar ovirajo taki nepotrebni predpisi razvoj vinske trgovine, je stavil odbornik Kmetijske družbe Košar pri zadnji seji nujni predlog, da se naj kontrolni listi ukinejo. Naj se odpravijo vsaj za ožjo domovino; že s tem bi bilo pomagano našim kmetovalcem.

Cene žganju. Slivovka stane 130—140 K, tropinovec 120—130 K za liter pristnega blaga — »s probo.« S špirom delano blago je ceneje!

»Kmetovalce« je uradno glasilo Kmetijske družbe — Uradna glasila v Sloveniji še da sedaj niso služila osebnemu hvalisanju in zagovarjanju osebno storjenih napak. — Sedanji predsednik g. Gustav Pirc, pa je porabil uradno glasilo Kmetijske družbe (glej uvodnik v št. 7 od 15. aprila 1922) v zagovor osebno zagrešenih neparlamentarnih izrazov in hvalisanja svoje osebe. Kam plovemo!

Uporaba umetnega gnoja.

Zelo veliko preglavico dela to vprašanje premnogim kmetovalcem, zato smo se odločili, da na kratko opišemo razne vrste umetnega gnoja in njega uporabo. Rastline potrebujejo za svojo rast pred vsem štiri snovi in sicer: dušik, kalij, fosforno kislino in apno. Vseh teh štirih vrst snovi ne vsebuje nobeno umetno gnojilo. So pa te snovi v pravem razmerju, razen apna, najti v hlevskem gnoju. Pri umetnih gnojilih imamo pa navadno samo po eno, največ po dve gnojilni snovi skupaj. Zato nam ena vrsta umetnega gnojila le malo koristi, kajti rastlina mora imeti, ako hočemo, da bujno raste in rodi, na razpolago vse omenjene snovi. Ako manjka le ena, ne more rastlina tudi ostalih uporabiti v taki meri, kot bi ji bilo sicer mogoče in posledica tega je, da se to gnojenje s samo eno ali dvema vrstama umetnih gnojil ne izplača. Obravnavati hočemo eno vrsto umetnih gnojil za drugo, razdeljene po njih sestavinah.

1. Dušičnata umetna gnojila.

Med dušičnata umetna gnojila prištevamo: apneni dušik, čilski soliter, žveplenokisli amoniak, krvna moka in še nekatere manj važne, kakor rožena moka, usnjata moka itd. Za nas najvažnejše umetno gnojilo sedanjosti je brezdvomno:

Apneni dušik.

Izdeluje ga tvornica karbida v Rušah. Mešanica oglja in apnenca se razžari skozi močno električno moč in se spoji. Tako nastane apnikov karbid. Za tem se vodi skozi, za to prirejene peči od zračnega kisika oproščen zrak skozi peči in pri grozoviti vročini se ta zračni dušik spoji s karbidom in apnikom cinamid, to je apneni dušik.

Vsebina dušika: To umetno gnojilo vsebuje okrog 20 odstotkov dušika, razven tega še 55—60 odstotek apna, kar je tudi važno.